

Vže od leta 1818 stoji v Gradiški terdó ograjena in prostorna tamnica, takim zločincem (hudodelnikom) pripravljena, ki na več, ko deset let obsojeni so. Ona zamore 250 takih prestopnikov sprejeti. V tem sramotnim stanju imamo sadaj 219 jetnikov možkiga in ženskiga spola. Oni bi si bili v svoji domačii lahko potrebne hrane (živeža) in obleke častno zaslužili, in odjarmeni ostali; ali kér svoji gosposki niso bili pokorni, so dušnim pastirjem herbet obračali, in po pregrešnih potih hodili, so postali ljudomorci, razbojniki, požigavci, — z eno besedo hudodelniki in prestopniki božjih in človeških zapoved, dokler niso vovljeni in kakor nekrotka živina zvezani, v to tamnico prignani bili. Bog ne spi. Po delih plača! Za svoje nočne dela prejeli so tamnico; — za ponočno hitro in dolgo koračenje sadaj v tesnih železih prekratko postopavajo; — za lomljenje ključavnic, vrat, okin i. t. d. so zaperti pod železnimi in nerazbitljivimi vratami.

Na zgorej dano prašanje: od kodi so? le težko izustim žalosten in terd odgovor, da so nekteri iz med njih prehudi Korošci, Štajarci, Krajnci, Istrijanci, Dalmatinci, Tirolei i. t. d. večidel vsi Slovenci! Oh! Slovenci, Slovenci, ki ste lenosti povdani, ki naše vlaháne Slovence v hudodelih nasledujete, ki v nočnih tamninah okoli se klatite, vstavite svoje koračenje po grešnih stezah, dokler še prepozno ni. Ako tega opominjevanja sadaj razumeti nečete, ga boste sém prignani, gotovo, tode prepozno razumeli. V ti tamnici boste spoznali, da lenost, mati zlosti in nesreče, je tudi mačeha vsake kreposti.

Res je, da je ta tamnica v Gradiški na naj bolj zdravim mestu, da je v nji prezdrava voda, da imamo v tem kraju práv zdrav zrak; da so jetniki dosti dobro oblečeni, zadosti z živežem preskerbljeni (hranjeni); da bolehní imajo v bolnici ranarnika, lekarja in vso pomoč; ali dajte jim tudi kraljeve preizbrane piče, ne bojo se vpitali, ampak od dne do dne bodo bolj mledni in suhi, dokler od notranjiga červa duše grizeni in pregrizeni ne umerjejo.

Zavoljo tega od gori rečeniga leta do današnjiga dneva, broj (število) vsih vlahánih mertvih Slovincov znese 404, kterih kostí v Laških grobih gnijó.

Oh, de bi smert grešnikov oglas njih življenja ne bila!

J. V. ž. i. d. *)

Žalostna pustna zgodba.

V vasi Šk. na Dolenskim je bilo 9. dan Svečana imenitno ženitvanje. Ko se noč naredí, pridejo fantje iz dveh nasprotnih vasí na prežo ali voglarit, kar je gerda navada na kmetih. Fantje iz obeh vasí so si že pred žugali pretepati se. Ko je bilo že zlo tamno, se fantje snidejo okoli hiše, v kateri so ženitvavci veseli vkup zbrani svatovšino obhajali. Vsak svoj kol v rokah se fantje zdaj na boj pripravijo, in ravno mislijo se vdariti, kar fantje manjši vasí vidijo, de jih je premalo, zato vbegnejo in vsakteri se skrije kamur more. Nekaj se jih skrije v sosedno hišo; pod klopí in pod mizo so zlezli, de bi ne bili tepeni. Premagovavci hitijo za njimi v hišo, najdejo tam soseda, ki ni bil ne per ženitnini, ne per voglarenji, in ki je le na večer prišel sem vas, kér so per tisti hiši ravno šivce (žnidarje) imeli. Serditi fantje v hišo pride-rejo, kar nedolžniga soseda začnejo poglavi mahati in ga na tla pobijejo, kér ga niso poznali, in so menili,

*) Lepa hvala, visokočastitljivi gospod, naj Vam bo za pričujoči krepki stostavek, kteriga bodo ljudomili bravci Novic gotovo razglasovali, de bo šel jek (Echo) Vašiga opominjevanja od mesta do mesta, od vasí do vasí. Vredništvo.

de je eden iz med njihovih nasprotnikov. Revež nedolžin omedlí, na tleh leži, se nič ne zavé, njegova kri teče po hiši de je strah, in zdaj še eden sovražnikov gre in ga z kolam vdari po glavi. Drugi dan je revež umerl. De bi to gerdo voglarenje ali prezanje per ženitninah skorej vstavili in tolikim nesrečam konec storili!

C.

Žalostna pergodba v Železnikih.

Zopet je neusmiljeni ogenj s strašno močjo po Železnikih razsajal, in veliko veliko ljudi ob vse njih premoženje, ja marsikako družino clo ob njih oblačilo perpravil. Okoli ene po polnoči 19. pretečeniga mesca zašviga plamen v zgornjim koncu Železnikov okoli ene štale, brez de bi kdo vedil kakó, skače od burje preganjan, gorečimu petelinu enak, od strehe do strehe, odpira vedno širokejši svoje goreče žrelo, ne dela razločka ne med visoko hišo premožniga, in ne med nisko bajtico ubogiga terpinca, ja marsiktero polize noter do tal. Strašno je bilo pogledati, goreče morje plamena, iz kteriga so se tamni oblaki zadušljiviga dima kadili. 40 hiš in 50 kovačnic z velikimi zalogami oglja i. t. d. je pogorelo. Hvale vredno je bilo perzadevanje in trud našiga kaplana gosp. Florjana Muleja, Franceta Prezelna, Pavla Klopčiča, treh Bogatajev in tesarskiga palirja iz Češence, kterim se imamo posebno zahvaliti, de je nekoliko hiš gornjiga konca (Gorenkonca), naš celi srednji del (Terne) in celi spodnji konec (Racovnik) škode ognja obvarovan ostal. Hvala bodi Bogú, de so že vender ljudje enkrat dobroto bratovšnje sv. Florjana spoznali! Razun 6 ali 7 hiš so bile vse zavarovane. *) Velika pomoč sicer, vunder so ubogi cvekarji v posebno veliki nadlogi, ki so ob vse prišli in še clo ob zaslužik za dalji čase zavoljo pogorelih kovačnic. Ubogi pogorelci bodo tedej vsaki mili dar, kteriga jim bo dobrotljiva roka podelila, z hvaležnim sercam sprejeli. **)

Šeleznike 22. dan Svečana 1846.

J. Demšer.

Vganjka.

Ktero žito ima nar manji kup?

Znajdba vganjke v poprejšnjim listu je:

Pred 8 leti.

*) Hiše so večidel vse pri naši Graški bratovšnji zavarovane; gosp. Jakob Globočnik in gosp. Jožef Gasperin sta pa imela svoje ognjiša in zaloge oglja pri Teržaški asekurancii (Assicurazioni generali Austro-Italiche) zavarovane, ktera jima je koj po ognju (komej je 5 dni pretéklo) po gosp. Jožefu Zeuniku, velkim opravniku za Krajnsko deželo, 1500 gold. precenjene škode povernila. Lepa in nagla pomoč, očitne hvale vredna!

**) Ljubljanska mestna gosposka je koj po oznanjeni nesreči Ljubljančane naprosila, de bi pogorelcem na pomoč prihiteli, že je precej milodarov prejela. Vredništvo.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	28. Svečana.		23. Svečana.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	1	59	2	5
1 » » banaške...	2	11	2	10
1 » Turšice.....	1	15	1	16
1 » Soršice.....	—	—	1	43
1 » Rži.....	1	36	1	42
1 » Ječmena.....	1	20	1	22
1 » Prosa.....	1	11	1	17
1 » Ajde.....	1	2	1	5
1 » Ovsa.....	—	51	—	52